

คอลัมน์ "จากท่าพระจันทร์ถึงสนามหลวง"

ผู้จัดการรายวัน ฉบับวันที่ 1 พฤศจิกายน 2534

งบประมาณแผ่นดินสำหรับการซื้ออาวุธ

รังสรรค์ ทัศนะพรพันธุ์

คำของบประมาณแผ่นดินสำหรับการจัดซื้ออาวุธของผู้นำฝ่ายทหารกำลังเป็น
หนามยอกอกรัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน ในขณะที่เดียวกัน ท่าทีของรัฐบาลที่ไม่นำพาคำขอ
ดังกล่าวนี้ ก่อให้เกิดความไม่พอใจแก่ผู้นำฝ่ายทหารบางคน

คณะกรรมการกลั่นกรองฝ่ายเศรษฐกิจในการประชุมเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2534
มีมติให้เลื่อนการพิจารณาโครงการจัดซื้อเฮลิคอปเตอร์ชินุก (Chinook) จำนวน 6 ลำ เพื่อใช้ใน
การปฏิบัติการด้านการส่งกำลังบำรุง การค้นหา และการบรรเทาสาธารณภัยซึ่งต้องใช้งบประมาณ
ประมาณ 5,600 ล้านบาท หนังสือพิมพ์ *The Nation* ฉบับวันศุกร์ที่ 25 ตุลาคม 2534 รายงานว่า
พลเอกสุนทร คงสมพงษ์ อดีตผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้ผลักดันโครงการดังกล่าวนี้ แต่ผู้นำ
ของรัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุนบางคนมีความเห็นว่า การบรรเทาสาธารณภัยเป็นกิจการของ
ฝ่ายพลเรือน การจัดซื้อเครื่องบินเพื่อการนี้จึงควรเป็นหน้าที่ของกรมการบินพาณิชย์ กระทรวง
คมนาคม มากกว่าที่จะเป็นหน้าที่ของกองทัพ อย่างไรก็ตาม ฝ่ายทหารกำหนดหลักการว่า
กองทัพอากาศจะเป็นผู้ใช้และดูแลรักษาเฮลิคอปเตอร์ที่จัดซื้อนี้ แต่ให้เป็นหน้าที่ของกรมการบิน
พาณิชย์ในการของบประมาณแผ่นดิน สำหรับน้ำมันเชื้อเพลิงและการบำรุงรักษา คณะกรรมการ
กลั่นกรองฝ่ายเศรษฐกิจมีความเห็นว่า โครงการนี้ควรจะผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการ
กลั่นกรองฝ่ายความมั่นคง หลังจากนั้น คณะกรรมการทั้งสองชุดจึงจะมาพิจารณาร่วมกัน
นายเสนาะ อุณาภูล รองนายกรัฐมนตรี ซึ่งดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการกลั่นกรองฝ่าย
เศรษฐกิจ ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ว่า ประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณามีอยู่ 2 ประเด็น ประเด็นแรก
เป็นเรื่องภาระของงบประมาณแผ่นดิน และประเด็นที่สองเป็นเรื่องความจำเป็นในการจัดซื้อ
เพราะในปัจจุบันหน่วยราชการหลายต่อหลายหน่วยมีเฮลิคอปเตอร์สำหรับใช้ในการบรรเทา
สาธารณภัย ไม่ว่าจะเป็นกองทัพเรือ กรมตำรวจ และกระทรวงมหาดไทย จึงน่าจะมีการ
สำรวจว่าได้มีการใช้เฮลิคอปเตอร์เหล่านี้อย่างเต็มที่แล้วหรือไม่ ก่อนที่จะตัดสินใจจัดซื้อเพิ่มขึ้น

หนังสือพิมพ์ *The Nation* เกือบจะเป็นหนังสือพิมพ์ฉบับเดียวที่ "เกาะ" ติดข่าว
การของบซื้ออาวุธของผู้นำฝ่ายทหาร *The Nation* ฉบับวันที่ 5 กันยายน 2534 รายงานการขอซื้อ

เฮลิคอปเตอร์ชินุกจำนวน 5 ลำจากบริษัท Boeing Helicopters โดยใช้งบประมาณประมาณ 2,000 ล้านบาท หากการรายงานข่าวไม่ผิดพลาด น่าสังเกตว่ามีความแตกต่างในเรื่องจำนวนเครื่องบินที่ซื้อและงบประมาณที่ต้องใช้ ระหว่างรายงานข่าวฉบับวันที่ 5 กันยายน 2534 กับฉบับวันที่ 25 ตุลาคม ศกเดียวกัน กล่าวคือ 5 ลำเทียบกับ 6 ลำ และ 2,000 ล้านบาทเทียบกับ 5,600 ล้านบาท หนังสือพิมพ์ฉบับเดียวกันนี้รายงานว่า เจ้าหน้าที่กรมการบินพาณิชย์บางคนมีความเห็นว่า เฮลิคอปเตอร์ชินุกไม่เหมาะที่จะใช้ในการบริการบรรเทาสาธารณภัย เนื่องจากมีขนาดใหญ่เกินไป แต่กองทัพอากาศยังคงยืนยันกรานที่จะเลือกซื้อเฮลิคอปเตอร์ชนิดนี้ นายอนุgul ประจวบเหมาะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ซึ่งเคยมีปัญหาข้อขัดแย้งกับผู้นำ รสช.บางคน ในการพิจารณาให้สัมปทานโทรศัพท์แก่กลุ่มเจริญโภคภัณฑ์ พยายามหลีกเลี่ยงความขัดแย้งโดยมอบให้พลอากาศเอกสุเทพ เทพวิเศษ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคมเป็นผู้ดำเนินการเสนอโครงการนี้

ก่อนหน้านี้ ฝ่ายทหารพยายามของงบประมาณด้านการป้องกันประเทศเพิ่มขึ้นอีก 4,000 ล้านบาทในปีงบประมาณ 2535 ทั้งด้วยการยื่นบันทึกขออย่างเป็นทางการ และการบอกกล่าวกับนายอานันท์ ปันยารชุนด้วยวาจา แต่รัฐบาลก็ได้จัดสรรให้ ทั้งนี้เนื่องจากระบวนการจัดสรรงบประมาณประจำปี 2535 ใกล้จะเสร็จสิ้น โดยร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2535 เข้าสู่สภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว หากรัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณด้านการป้องกันประเทศเพิ่มเติมอีก 4,000 ล้านบาท ก็ต้องตัดทอนงบประมาณด้านอื่นลง ซึ่งจะกระทบต่อแผนการใช้จ่ายที่กำหนดไว้แล้ว ส่วนการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมโดยไม่ตัดทอนงบประมาณด้านอื่น ก็จะทำให้วงเงินงบประมาณสูงกว่าวงเงินที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งเป็นการละเมิดจารีตทางการคลังที่ยึดถือมาแต่อดีต แม้ฐานะทางการคลังของรัฐบาลจะมั่นคง โดยมีเงินคงคลังเหลือเกือบ 200,000 ล้านบาท แต่รัฐบาลยังไม่ประสงค์ที่จะนำเงินคงคลังออกมาใช้โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร เพราะมีตัวแปรที่มีผลกระทบต่อฐานะเงินคงคลังในช่วงปี 2534-2535 ดังเช่นภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจ การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มทดแทนภาษีการค้า การปรับโครงสร้างภาษีเงินได้ และการลดอัตราขาเข้าสำหรับสินค้าประเภทต่างๆ แม้ว่าการตัดสินใจของรัฐบาลที่จะไม่ตามใจฝ่ายทหาร จะทำให้ผู้นำ รสช.บางคนไม่พอใจ แต่ผู้นำฝ่ายทหารบางคน ดังเช่นพลเอกวิมล วงศ์วานิช กลับแสดงความเห็นเข้าข้างรัฐบาลอย่างไรก็ตาม คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 4 กันยายน 2534 มีมติให้เพิ่มเบี้ยเลี้ยงแก่พลทหารจากวันละ 36 บาทเป็นวันละ 45 บาท

ตลอดช่วงเวลาสามเดือนเศษที่ผ่านมา มีข่าวคราวเกี่ยวกับการขอซื้ออาวุธของฝ่ายทหารเป็นระยะๆ หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันที่ 9 กันยายน 2534 รายงานว่า งบการ

ซื้ออาวุธที่ฝ่ายทหารต้องการมีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 50,000 ล้านบาท แต่เป็นโครงการจัดซื้อที่ครอบคลุมช่วงเวลาหลายปี โครงการที่สำคัญได้แก่

(1) การจัดซื้อเครื่องบิน AMX Jet Fighters จำนวน 38 เครื่อง เพื่อนำมาใช้งานแทนเครื่องบิน A-37 และ OV-10 โดยใช้งบประมาณ 757.47 ล้านดอลลาร์อเมริกัน หรือประมาณ 19,700 ล้านบาท ซึ่งครอบคลุมการบริการและการฝึกนักบิน AMX Jet Fighter ผลิตโดยบริษัท Aeromacchi and Aeritalia แห่งประเทศอิตาลี ร่วมกับบริษัท Embraer แห่งประเทศบราซิล เริ่มผลิตตั้งแต่ปี 2531 โดยที่ยังไม่เคยขายให้ประเทศอื่น นอกเหนือไปจากอิตาลีและบราซิล ไทยจะเป็นชาติแรกที่ได้ซื้อเครื่องบินนี้ และกำหนดผ่อนชำระระหว่างปี 2535-2543 (*The Nation*, September 4, 1991)

(2) การติดตั้งระบบขีปนาวุธป้องกันภัยทางอากาศ Crotale NG Short-range Air Defence System จำนวน 20 ชุด ใช้งบประมาณ 24,540 ล้านบาท โดยผ่อนชำระระหว่างปี 2535-2543 ขีปนาวุธ Crotale NG ผลิตโดยบริษัท Thomson-CSF แห่งฝรั่งเศส โครงการนี้เคยนำเข้ามาทดลองในนครรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2534 โดยของบประมาณเพียง 12,250 ล้านบาท สำหรับการผ่อนชำระระหว่างปี 2535-2540 แต่พลเอกชาติชายขอให้จัดทำแผนการชำระหนี้ขึ้นใหม่ กระทรวงกลาโหมได้เสนอเรื่องต่อรัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน โดยขอของบประมาณเพิ่มเป็น 24,540 ล้านบาท และขยายเวลาการชำระหนี้ไปจนถึงปี 2543 (*The Nation*, September 3, 1991)

(3) การขอซื้อเฮลิคอปเตอร์ฮินูกจากบริษัท Boeing Helicopters ซึ่งตามรายงานข่าวเดิม ขอซื้อ 5 ลำ โดยใช้งบประมาณ 2,000 ล้านบาท (*The Nation*, September 5, 1991) แต่ตามรายงานข่าวล่าสุด ขอซื้อ 6 ลำ โดยใช้งบประมาณ 5,600 ล้านบาท (*The Nation*, October 25, 1991)

(4) กระทรวงกลาโหมอเมริกันได้แถลงเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2534 ว่า รัฐบาลอเมริกันตกลงใจที่จะขายเครื่องบิน F16 ให้แก่รัฐบาลไทยจำนวน 18 ลำ พร้อมด้วยอุปกรณ์สนับสนุน มูลค่ารวมทั้งสิ้น 547 ล้านดอลลาร์อเมริกัน หรือประมาณ 13,675 ล้านบาท ขณะนี้กำลังรอการอนุมัติจากรัฐสภาอเมริกัน (*กรุงเทพธุรกิจ* ฉบับวันที่ 19 กันยายน 2534)

นอกจากนี้ ยังมีรายงานข่าวว่า กรป. กลางของงบประมาณสำหรับจัดซื้อเครื่องจักรเพื่อใช้ในการสร้างถนน 4,600 ล้านบาท โดยเป็นงบผูกพัน 12 ปี (*แนวหน้า* ฉบับวันที่ 12 สิงหาคม 2534)

การเปิดเกมรุกของฝ่ายทหารในการขอของบประมาณสำหรับการจัดซื้ออาวุธและการขยายกิจการด้านพลเรือน ก่อให้เกิดความกระอักกระอ่วนแก่รัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน

หาน้อยไม่ดังเป็นที่ทราบกันดีว่า รัฐบาลชุดนี้เป็นรัฐบาลเทคโนโลยีที่ให้ความสำคัญแก่เป้าหมายการจำริญเติบโตทางเศรษฐกิจและเป้าหมายการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจยิ่งกว่าเป้าหมายอื่นใด รัฐบาลจึงต้องการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดในการเพิ่มพูนศักยภาพทางเศรษฐกิจมากกว่าที่จะใช้ไปในโครงการที่ไม่ก่อให้เกิดผลผลิต ในขณะที่สถานการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศได้แปรเปลี่ยนไปในทางที่การเผชิญหน้าลดน้อยลง จนเป็นที่เชื่อกันว่าสงครามเย็นได้ยุติลงแล้ว แต่ผู้นำฝ่ายทหารยังคงยืนยันว่า การสะสมอาวุธยังคงเป็นเรื่องจำเป็น

ข้อที่น่าสังเกตยิ่งก็คือ การสะสมอาวุธของกองทัพไทยจะทบทวีในยุคที่สังคมการเมืองไทยมีการปกครองระบอบเผด็จการ/คณาธิปไตย การก่อหนี้ต่างประเทศในยุครัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร (2519-2520) เพื่อจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ นับเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ก่อให้เกิดวิกฤติการณ์นี้ต่างประเทศในช่วงปี 2528-2529 ประวัติศาสตร์จะซ้ำรอยอีกหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความสามารถของนายอานันท์ ปันยารชุนในการใช้เชิงทางการทูตอันแพรวพราวในการจูงใจผู้นำฝ่ายทหาร